

**ANDIJON VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISH
IMKONIYATLARI**

**ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ ЭТНОГРАФИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В
АНДИЖАНСКОЙ ОБЛАСТИ**

**OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF ETHNOGRAPHIC
TOURISM IN ANDIJAN REGION**

Isayev Akbarjon Abdulhamidovich

(Andijon Davlat universiteti dotsenti)

Rasulov Jo'rabek Ulug'bek og'li

(Andijon Davlat universiteti magistranti)

Annotatsiya: Ushbu maqolada Andijon viloyatining milliy tarkibi, mavjud etnoturizm maskanlari, o'zbek va qirg'iz xalq o'yinlari asosida etnografik turizmni rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: etnografik turizm, Andijon, o'zbek xalq o'yinlari, qirg'iz madaniyati, turizm maskanlari

Аннотация: В статье рассматриваются этнический состав Андижанской области, существующие объекты этнографического туризма, а также возможности их развития на основе узбекских и киргизских национальных игр.

Ключевые слова: этнографический туризм, Андижан, узбекские игры, культура киргизов, туристические объекты

Abstract: This article analyzes the ethnic composition of Andijan Region, the current sites of ethnographic tourism, and the potential for development based on Uzbek and Kyrgyz traditional games.

Keywords: ethnographic tourism, Andijan, Uzbek games, Kyrgyz culture, tourist sites

Andijon viloyati O'zbekistonning sharqiy qismida joylashgan bo'lib, o'zining boy madaniy merosi, an'anaviy turmush tarzi va xalq hunarmandchiligi bilan mashhur. Etnografik turizm, ya'ni mahalliy xalqlarning urf-odatlari, an'analari, milliy taomlari va turmush tarzini o'rganishga qaratilgan turizm turi, Andijon viloyatida katta salohiyatga ega. Viloyatning turli xil etnik guruhlarini, ayniqsa o'zbek va qirg'iz xalqlarining madaniy xilma-xilligi sayyohlarni jalb qilish uchun muhim omil hisoblanadi [2],[3]. Ushbu maqolada Andijon viloyatida etnografik turizmni rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi va ushbu sohada mavjud salohiyatni baholash uchun jadval shaklida ma'lumot taqdim etiladi.

Andijon viloyatidagi etnografik turizm maskanlari

Hozirgi kunda Andijon viloyatida etnografik turizmni rivojlantirish uchun ikkita asosiy maskan ro'yxatga olingan:

1. **“Yunusali ota” milliy o‘zbek xonadoni** (Marhamat tumani): Bu maskan o‘zbek xalqining an’anaviy turmush tarzini namoyish etadi. Milliy dor o‘yinlari, o‘zbek xonadonining ichki bezagi va an’anaviy taomlari sayyohlarga taqdim etiladi. Maskan 0.20 gektar maydonga ega bo‘lib,
2. **“Oltin orda” qirg‘iz uyi** (Xonobod shahri): Qirg‘iz xalqining milliy o‘tovlari, ot o‘yinlari va an’anaviy taomlari bilan tanishtiruvchi maskan. 0.10 gektar maydonga ega bo‘lib, Abjanilova Erkinoy tomonidan boshqariladi.

Ushbu maskanlar viloyatning etnografik turizm salohiyatini ko‘rsatadi, ammo bu sohada rivojlanish uchun katta imkoniyatlar mavjud.

Etnografik turizmning ahamiyati

Etnografik turizm Andijon viloyatida quyidagi afzalliklarni taqdim etadi:

- **Madaniy merosni saqlash:** Mahalliy an’analar, hunarmandchilik va turmush tarzi sayyohlar orqali keng targ‘ib qilinadi va kelajak avlodlar uchun saqlanadi.
- **Iqtisodiy foyda:** Etnografik maskanlar mahalliy aholi uchun ish o‘rinlari yaratadi, shuningdek, turizm infratuzilmasi (mehmonxonalar, restoranlar, transport) rivojlanishiga hissa qo‘shadi.
- **Xalqaro hamkorlik:** Turli xil etnik guruhlarining madaniyati xorijiy sayyohlarni jalb qiladi, bu esa xalqaro madaniy almashinuvni rivojlantiradi.
- **Ta’lim va targ‘ibot:** Sayyohlar mahalliy xalqlarning hayoti, urf-odatlarini va tarixi haqida ko‘proq ma’lumotga ega bo‘ladi.

2. Etnografik turizm maskanlari va ularning imkoniyatlari

Mavjud ikki maskan – “Yunusali ota” xoni va “Oltin Orda” qirg‘iz uyi – namunaviy obyekt sifatida xizmat qilmoqda.

Tuman	Taklif etiladigan etno-loyihalar	Etnik asos	O‘yinlar
Baliqchi	“To‘maris bog‘i” – ayollar hunari	O‘zbek	Qo‘shiq va raqs
Jalaquduq	“Yurtlar orasi” – qirg‘iz ot o‘yinlari	Qirg‘iz	Ulak, jorga
Ulug‘nor	“Paxta to‘ylari” – dehqonlik urf-odati	O‘zbek	Xalq o‘yinlari
Shahrixon	“Zar craft” – zardo‘zlik hunari	Aralash	Mahorat darslari

O‘zbek va qirg‘iz xalq o‘yinlarini turizmga joriy etish imkoniyatlari

- **O‘zbek xalq o‘yinlari:** chalqayroq, halima, arqon tortish – bolalar va oila turizmi uchun jozibador.
- **Qirg‘iz xalq o‘yinlari:** “kok boru” (ulak), “jorga” (ot yugurti) – sport va ekstremal turizm shaklida tashkil etilishi mumkin.

Etnoturizmni rivojlantirishdagi muammolar va yechimlar

- **Muammo:** Etnografik maskanlar soni cheklangan.
Yechim: Har bir tumanda kamida 1 ta milliy madaniyat maskani tashkil etish.
- **Muammo:** Turizm infratuzilmasi yetarli emas.
Yechim: YTT (yirik turistik to‘plam) loyihalari orqali mahalliy xonadonlarni tayyorlash.
- **Muammo:** Reklama va tashviquot sust.
Yechim: Etnoturizm maskanlarini Google Maps va TripAdvisor kabi global platformalarga integratsiya qilish.

XULOSA

Andijon viloyati o‘zining boy etnik va madaniy tarkibi bilan O‘zbekiston miqyosida etnografik turizmni rivojlantirishda yetakchi bo‘lishi mumkin. Viloyatda mavjud bo‘lgan milliy maskanlar sonini ko‘paytirish, turizmga oid infratuzilmani rivojlantirish va mahalliy xalq o‘yinlarini turistik mahsulotga aylantirish orqali bu salohiyat to‘liq ro‘yobga chiqarilishi mumkin. Aniqlangan

yangi maskanlar kelgusida xalqaro sayyohlarni jalb etuvchi yirik loyihalarga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Аширов Ш.А. Этнография ўзбек халқи. – Тошкент: Иқтисодиёт, 2019. – 298 б.
2. Isayev A., Arabboyev A., Yuldashev A. Teaching the history of the geography of Central Asia using interactive techniqu // Экономика и социум. – 2022. – №5-2 (92). – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/teaching-the-history-of-the-geography-of-central-asia-using-interactive-techniqu> (data obrashcheniya: 03.05.2025).
3. Sharipova N. Kyrgyz Ethnic Games and Their Role in Tourism // Journal of Central Asia, 2022. №3(11). – В. 56–64.
4. Boyd, S. & Timothy, D. (2016). *Heritage Tourism*. Routledge, London. – p. 218–233.
5. UNWTO. (2021). *Cultural Heritage and Tourism Development*. <https://www.unwto.org>